

Γυναίκες και Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία: Κενά και προκλήσεις για τα Συστήματα Διαχείρισης ΑΥΕ

Αγγελική Ν. Ατσάλη *

Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Σύμβουλος Ασφάλειας της Εργασίας

Υπεύθυνη Ενοποιημένου Συστήματος

Διαχείρισης

* a.atsali@ergonomia.gr

Αδαμάκης Λευτέρης

Ναυπηγός Μηχανολόγος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Σύμβουλος Ασφάλειας της Εργασίας

Ergonomia

Εισαγωγή

- Γυναίκες/ Άνδρες διαφορετικοί (ορμονολογικά, οργανικά, νοσολογικά, ψυχολογικά κ.ά.)
- Γυναίκες: 40% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού (1,2 δισεκατομμύρια στα 3 δισεκατομμύρια)

- **Κίνδυνοι για άνδρες περισσότερο γνωστοί**

Η πλειοψηφία των ερευνών έχει εκπονηθεί σε «επικίνδυνα» επαγγέλματα όπου κυριαρχούν οι άνδρες

Κενά

Ζητήματα αναφορικά με το φύλο των εργαζόμενων και τις επιπτώσεις των κινδύνων:

- ❖ έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες; (έρευνες μόνο για άνδρες)
- ❖ αντίκτυπος των βιολογικών παραγόντων στην αναπαραγωγική υγεία; (ελλειπίες έρευνες)
- ❖ εργονομικός σχεδιασμός των χώρων εργασίας; (έρευνες μόνο για άνδρες)
- ❖ αναγκαιότητα τηλεργασίας όταν τα παιδιά δεν έχουν σχολείο; (απόφαση εργοδότη)

Άλλα σημεία προβληματισμού

- ❖ Γιατί στις κατασκευές και τα ορυχεία π.χ. δε βρίσκουμε ικανό αριθμό γυναικών;
- ❖ Πόσο εφικτή είναι η αλλαγή του παραδοσιακού μοντέλου: «ο άνδρας να εργάζεται στη δουλειά ενώ η γυναίκα να εργάζεται στη δουλειά και στο σπίτι»;

Τι συμβαίνει σήμερα;

Σήμερα οι γυναίκες:

- Εργάζονται σε συγκεκριμένους «γυναικείους» τομείς (εστίαση, προσωπική φροντίδα κ.ά.)
- Προσπαθούν να εξισορροπήσουν τις ευθύνες του στην εργασία και στο σπίτι (όχι πάντα με επιτυχία) και συνήθως νοιώθουν ανεπαρκής και στους δύο ρόλους τους.
- Υποεκπροσωπούνται σε υψηλές θέσεις (λήψεων αποφάσεων)
- Έχουν φόρτο εργασίας και κινδύνους που σχετίζονται με το άγχος στην εργασία, ζητήματα τα οποία συχνά υποτιμούνται

Τι συμβαίνει σήμερα; (2)

Εργαζόμενοι και εργαζόμενες πρώτης γραμμής:

Τομείς παροχής φροντίδας και πωλήσεων στην ΕΕ

Το **76%** των 49 εκατ. παρόχων υπηρεσιών φροντίδας είναι **γυναίκες**

Οι γυναίκες αποτελούν:

το **95%** των οικιακών βοηθών και του προσωπικού καθαριότητας

το **93%** των παιδοκόμων και βοηθών δασκάλων

το **86%** των παρόχων προσωπικής φροντίδας σε υπηρεσίες υγείας

το **82%** των υπαλλήλων σε ταμεία

Ποσοστό απασχόλησης στον τομέα της ανθρώπινης υγείας (2019 - %)

Πηγές:
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2020)

Γράφημα 1: Οι γυναίκες αποτελούν την πλειοψηφία των εργαζομένων που απασχολούνται στους τομείς πωλήσεων και περιβαλλοντικής στην ΕΕ.

Τι συμβαίνει σήμερα; (3)

Σήμερα οι γυναίκες:

- Βρίσκονται σε εργασία η οποία εσφαλμένα θεωρείται ότι είναι ασφαλής κι εύκολη.
- Χρησιμοποιούν ΜΑΠ τα οποία δεν καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες του σωματότυπού τους.
- Προσπαθούν να βρουν λύσεις οκτάωρης φροντίδας-απασχόλησης για τα παιδιά τους, όταν δεν λειτουργούν τα σχολεία.

Women's Safety and Health Issues At Work

Από έρευνες του National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH) προέκυψε:

- Μυοσκελετικά προβλήματα: 52% σε γυναίκες έναντι του 45% σε άνδρες
- Οι ασθένειες (διαταραχές μυών/ οστών, κατάθλιψη, εξουθένωση) που οφείλονται στο εργασιακό άγχος είναι διπλάσιες στις γυναίκες από ότι στους άνδρες.
- Το 2011 πάνω από το 70% των μητέρων με παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών ανήκαν στο εργατικό δυναμικό.
- Οι γυναίκες σε μη «παραδοσιακά» επαγγέλματα δεν διαθέτουν τα κατάλληλα ΜΑΠ (τα οποία είναι σχεδιασμένα για άνδρες μεσαίου μεγέθους)

Γυναικεία Εργασία - COVID-19

.....και μετά ήρθε η πανδημία Covid-19.....

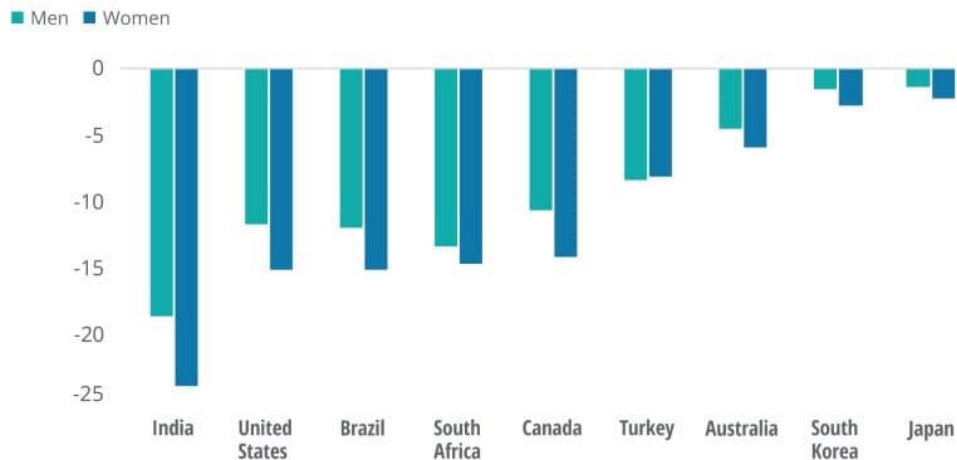
Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO):

- η γυναικεία εργασία παγκοσμίως μειώθηκε κατά 4,2% το 2020 ενώ η αντίστοιχη εργασία των ανδρών κατά 3%

FIGURE 1

Job losses for women in the first phase of the pandemic was higher than for men in key economies

Change in employment between Q4 2019 and Q2 2020 (%)

Note: For ease of comparison, data is sourced from the International Labour Organization and cross-checked with individual country statistics for any major discrepancy. For the United States, Canada, Japan, South Korea, India, and Australia, the latest available data is till Q3 2021; for the others, data is available till Q2 2021.

Sources: International Labour Organization; Haver Analytics (using country sources); Deloitte economic analysis.

Deloitte Insights | deloitte.com/insights

Γυναικεία Εργασία - COVID-19 (2)

- Οι ώρες εργασίας των γυναικών μειώθηκαν περισσότερο από εκείνες των ανδρών στην Ευρώπη. (με διαφοροποίηση ανά χώρα)
- Οι γυναίκες υπέστησαν μεγαλύτερη μείωση ωρών εργασίας:
  - ❑ Δεν λειτουργούσαν κλάδοι όπως εστίαση, προσωπική φροντίδα κ.α.
  - ❑ Τα παιδιά εκπαιδεύονταν στο σπίτι (τηλεκπαίδευση)

FIGURE 2

Hours worked by women fell more than that of men in the Eurozone in Q4 2019–Q2 2020

Change in total hours worked between Q4 2019 and Q2 2020 (%)

Note: The data shows hours worked by those in the age group 20–64 years.
Sources: Eurostat; Deloitte economic analysis.

Deloitte Insights | deloitte.com/insights

Επάνοδος στην εργασία

Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO) και την ΕΕ (EU):

- Μετά το 2021 επανήλθε μεγάλο ποσοστό των γυναικών στην εργασία

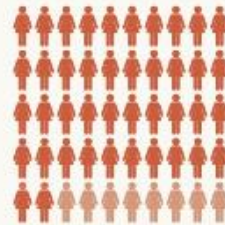
ΑΛΛΑ

- Παρατηρήθηκε **δυσκολία επανόδου** των γυναικών που είχαν αφιερωθεί στη φροντίδα των παιδιών.

Κίνδυνος ανεργίας

Γυναίκες και άνδρες σε επισφαλείς θέσεις εργασίας στην ΕΕ:

Μεγαλύτερος κίνδυνος ανεργίας το 2020

Το **84%**

των γυναικών μεταξύ 15-64 χρονών απασχολούνται σε τομείς που έχουν πληγεί από την πανδημία του κορονοϊού

Φύλαξη παιδιών

Πωλήσεις

Ξενοδοχειακός τομέας και τουρισμός

Οικιακή εργασία

Μεγάλο ποσοστό* γυναικών που απασχολούνται στην άτυπη οικονομία:

Απουσία εργασιακών δικαιωμάτων και κοινωνικής προστασίας

Απουσία υγειονομικής περίθαλψης, αναρρωτικής άδειας ή επιδομάτων ανεργίας

* Βάσει στοιχείων που έχουν συλλεχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο

Ανεργός πληθυσμός στην αγορά εργασίας λόγω ευθυνών φροντίδας στην ΕΕ**

32,7% των γυναικών

4,9% των ανδρών

Εργασία μερικής απασχόλησης στην ΕΕ**

31,3% των γυναικών

8,7% των ανδρών

"Γυναικείες εργασίες"

Η προσχολική εκπαίδευση, η νοσηλεία, η μαιευτική, η γραμματειακή και οικιακή εργασία θεωρούνται ακόμα, σε μεγάλο βαθμό, "γυναικείες εργασίες"

** Το 2019, στοιχεία που συμπεριλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο

Πηγές:
OHE (2020), ΔΟΣ (2018, 2020), Eurostat (2018, 2020), EIGE (2017)

Συμπεράσματα

- Στα «παραδοσιακά» ανδρικά επαγγέλματα δεν υπάρχουν ΜΑΠ κατάλληλα για τις γυναίκες
- Οι ανάγκες των γυναικών στην εργασία δεν λαμβάνονται υπόψιν από τους εργοδότες.
- Ο ρόλος των εργαζόμενων γυναικών συνεχίζει να είναι «παραδοσιακά» διττός (εργασία και φροντίδα οικογένειας) και στην πλειοψηφία εξαντλητικός
- Κατά τα χρονικά διαστήματα όπου δεν λειτουργούν τα σχολεία (lockdown, διακοπές Χριστουγέννων, Πάσχα κλπ) η εργαζόμενη τηλε-εργάζεται με ταυτόχρονη παρουσία των παιδιών και χωρίς να έχει τη δυνατότητα να μοιραστεί μαζί τους ποιοτικό χρόνο.

Συμπεράσματα (2)

- Οι θέσεις εργασίας (έπιπλα, ηλεκτρολογία κ.ά.) είναι σχεδιασμένες σύμφωνα με τον ανδρικό σωματότυπο.
- Ο αριθμός των γυναικών σε υψηλές θέσεις – λήψης αποφάσεων αναφορικά με ΑΥΕ είναι μικρός.
- Η Υπάρχουσα Νομοθεσία δεν έχει εμβαθύνει στις πραγματικές ανάγκες των γυναικών σε ΑΥΕ.

Προτάσεις

- ❖ Εθνική πολιτική αναφορικά με τη γυναικεία εργασία και τα θέματα ασφάλειας
  - ❖ ενίσχυση της συλλογής δεδομένων για τη γυναικεία εργασία,
  - ❖ οικονομικά προνόμια σε επιχειρήσεις όπου αναθέτουν θέσεις λήψεις αποφάσεων σε γυναίκες,
  - ❖ αναθεώρηση νόμων αναφορικά με θωράκιση δικαιωμάτων γυναικών στην εργασία σύμφωνα με τα νέα δεδομένα πανδημίας
- ❖ Μελέτες για κατασκευή ΜΑΠ και χώρων εργασίας μετά από έρευνα αναφορικά με τις ανάγκες των γυναικών.
- ❖ Αυστηρή πολιτική για βία και παρενόχληση στην εργασία σε κάθε επιχείρηση

Προτάσεις (2)

- ❖ Μέριμνα – προτάσεις από τους εργοδότες αναφορικά με απασχόληση των παιδιών σε χρονικά διαστήματα μη λειτουργίας σχολείων.
- ❖ Δυνατότητα τηλεργασίας εργαζομένων με τις ίδιες απολαβές
- ❖ Έγκαιρη ενημέρωση των εργαζομένων αναφορικά με αναγκαιότητα υπερωριών κλπ
- ❖ Συνεχής εκπαίδευση (κατάρτιση) των εργαζόμενων αναφορικά με ισορροπία μεταξύ οικογενειακής ζωής και επαγγελματικής εργασίας.

Προτάσεις (3)

- ❖ Ένταξη και των κινδύνων ΑΥΕ αναφορικά με το φύλο στις Μελέτες Εκτίμησης του Επαγγελματικού Κινδύνου
- ❖ Συμμετοχή των γυναικών σε θέματα ΑΥΕ, ευκαιρίες σε γυναίκες για ανάληψη θέσεων λήψης αποφάσεων.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ και ΑΥΕ

Σας ευχαριστούμε

Ergonomia